

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rasta male stvari, a nesloga sve pokrvari“ Hr. Pal.

— Uredništvo i odpravništvo nalazi se: VIA TORRENTE br. 12. —

Nepodplatni se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvd. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 novč., za svaki redak više 5 novč.; li u slučaju opotovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šljku poštarskom uplatom (zaštitno poštalo). Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se na plaću poštarine, ako se izvan naplate reklamacija. Doplati se na vrhuncu ako se i ne tiskaju. — NAŠA SLOGA, list svakog četvrtka na čelom arku. Novci i pisma šalju se na uredništvo ili odpravništvo. Najbližegovani listovi se ne primaju. — Pradplata u poštarini stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 50 i 12 za pol godinu. Izvan carine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvd.

Plamen na Balkanu.

I.

Od subote dne 14. t. m. bukti iznova plamen na balkanskom polu-otoku. Toga dana navjestio je Srbini bratu Bugaru rat! Hude li sudbine slavenske! Kraljevske srbske čete prešle su u subotu u jutro bugarsku granicu. Glus ovaj, koji se pomicao po novinah već od kojih desetak dana, razuziti će svakoga prijatelja prosvjete i slobode a razovilit će gorko svako plemenito slavensko srce.

Kako je poznato, slijedio je nakon rusko-turskog rata Svetostjepanski ugovor mira. Godine 1878. bijaše taj ugovor u Berlinu proinačen i revidiran. Tim ugovorom kano da je hotjela europska diplomacija pohraniti iskrnu nezadovoljstva, iz koje bi mogao planuti svakog trenutka plamen rata. Berlinskim ugovorom mira ne bijaše zadovoljeno Rusiji, koja je protila na potoke krvi za slobodu Bugarsku i Srbije, a medju ove susjedno državo bacilo se sjemo nesloge i nezadovoljstva. Bugarski narod, oslobođen krvlju najboljih ruskih sinova, ostao je razdvojen i razocipan u dvio pokrajine, u kneževinu Bugarsku i u istočnu Rumeliju. U kneževinu pozvala je diplomacija kneza Aleksandra batonberškoga, došim je u Rumeliju poslala Turska svoga gubernora Aleko pašu. Pravedno nade Rusije i Bugarah ostale su neizpunjene, djelo oslobodjenja neizvedeno.

Srbija, prem je nakon rata svoje granice znatno razširila; osta ipak nezadovoljna. Narodne tradicijonalne težnje za starom Srbijom, koja se još nalazi u turskih šakah, iznjelovila se a nekoga okružuju na današnje srbske bugarskih granicah, koje Srbija svojata, pripala su usljed berlinskog ugovora kneževini Bugarskoj.

U tomu imademo tražiti klicu nezadovoljstva koji Srbah tili Bugarah; to je dalo povod, da je brat navalo oružanom rukom na brata, da je udarila krv na krv.

Mjeseca septembra t. g. raztrgali su Bugari berlinski ugovor proglašiv sjedinjenje istočno Rumelije sa kneževinom Bugarskom. Da će do toga doći prije ili poslje, znala je doista najbolje sama diplomacija, koja je stvorila na Balkanu nenaravno stanje, razdieliv jedan narod u dvio pokrajine sa dvio posebni vladami. Ona je to odmah uvidila i priznala dočim je opredielila za istočnu Rumeliju takav ustav i takovu organizaciju, koja je jasno označivala, da je sve to samo časovito iprelazno. Sjedinjenjem obijuh bugarskih zemaljah stvoreno je dakle jedino ono, što je berlinskim ugovorom predvidjano; izvedeno je djelo, koje su velovlasti ostavile nerušnim za koju kasniju i sgodniju dobu.

Bugarski narod, misleći da je to vrijeme nadošlo, izvode ono, na što je uvijek poslje rusko-turskog rata mislio; izvrši djelo, koje bijaše sva-

komu Bugarinu narodnim idealom. Neda se tajiti, da je rumelski provrat osupnuo, ne samo laike već takodjer iste po zanatu diplomate. Europska diplomacija — osim englezke — graknula je u jedan mah, da se imade uzpostaviti «prijašnje stanje». Ištu Rusiju vidimo u tom kolu; onu Rusiju, koja je toliko krvi i novca žrtvovala za oslobodjenje Bugarah. Nu varao bi se tko bi mislio, da je Rusija protivna sjedinjenju dvioh bugarskih pokrajinah.

Ona se protivi jedino načinu spojenja i osobam, koje su kod toga sudjelovale ili na to poticalo. Ona znado, da je uz kneza Aleksandra englezka vlada, i da je on više tražio englezku pomoć i zaštitu nego li njozinu, koja je toliko za balkanske Slavone učinila i još je pripravna učiniti. Njoj bi bilo milije a Bugarom svakako korisnije, da se u sjedinjenje Rumelije sa kneževinom izvelo njozinom privolom, makar u njezinim žrtvami. Ona će težko pregorjeti korak kneza Aleksandra, nu naroda bugarskoga neće radi toga žrtvovati.

Sada se pita: zašto li se je Srbija odvajala na rat proti srodnoj braći i kako se ona može protiviti sjedinjenju istočne Rumelije sa kneževinom Bugarskom? Je li ju na to natjerao strah pred susjednom ojačanom državom, ili ju na to goni nebratski jal i zavist, što su Bugari razširili svoje granice spojivši jedan te isti narod, do nedavna razdvojen spletkami

diplomacije, ili kani možda Srbija iz sadanjeg meteža na Balkanu vući za sebe korist raztegnutjem današnjih granicah kraljevine? Sudeć po držanju srbske vlade odmah poslje prevrata u istočnoj Rumeliji, zatim po izazivanju Bugarah srbskimi četami na granicah i napokon po samom proglasu kralja Milana na narod i vojsku, biti će od svega toga ponešto.

DOPISI.

Kastav, koncem oktobra 1885. (Konno) Donadanji upravitelj šuma, c. k. šumski komesar u Voloskom, putuje po svojem zvanju više putah po šumah bližnjih obdinskih te nadzire šume i na susjednih otocih Krk, Cres i Lošinj — a tad ne može biti na službu obdinski Kustavskoj kod koje je brao plaću od preko 30 forintih na mjesec.

Kad dobije obdina svoga vlastitoga šumara, ovaj će redovito obavljati svoju šumarsku službu a ujedno neće u zimsko doba, kad zapadu sniegi i ledi, vući badava plaću jer će pomagati kod likvidacije uzurpiranih obdinskih tnalah.

Ovaj zaključak obdinskoga zastupstva sasvim je dakle koristan po kastavsku i pridružene njoj obdine.

U posljednjem sjednici 29. oktobra trudio se obdinski tajnik, da zastupstvu gdje prevede, gdje svojimi riečmi pribodi sadržaj nekotjih dopisah c. k. kotarskoga kapetanata, jer su isti pisani u njemačkom jeziku, u kojem, kako sa dobro informirane strane čujem, dolaze sadn svi dopisi iste c. k. oblasti na naše obdine, dakako

PODLISTAK.

Odkup lošinjskih ostrvah.

Bit će već tomu preko godina danah, da je naš list pod ovim naslovom iznio bio na javnost nekoje korake odkupnog povjerenstva, koji nisu stali podripošto u suglasju sa odredbami zakona od 3. oktobra 1874. Iznešena fakta nisu bila od nikoga i u ničem opravznuta kao neistinita ili netočna, znamo dakle, da si je tadani predjednik odkupnog povjerenstva, po imenu Aleksander vitez Ellushegg, dao bio pročitati u zatim prevesti naše članke, i da se je puno ljutio na . . . nije znao na koga, ako nije na sama sebe. Onimi članci nam nije bilo doista ništ na kref pameti, da idemo ljutiti sinjskog junaka. Ta on je neporočan u očuh naše vjoke gospode! Nama je uvijek lebdio pred očima probitak tili pokrajine koli našeg stromašnog naroda, nit će nas druga misao do ove voditi i u ovom članku. Ladaimo se pako ponovno pera u ovom predmetu, jer smo to zadnji našim čitateljim obećali, a obećanje je dug. Hrvati pak nemare nikad nikomu ostati dužni. I to su ti dragi čitatelju, polegomena — a sada na predmet ili kakono neki kažu — na seđlo.

Mjesec danah iza obletodanjenja naših članakah pod ovim naslovom laujke go dize, bilo je g. Ellusheggu bila iz lo,

štinju, dok je na njegovo mjesto došao g. Truxa, kojemu je u smislu §. 10. zakona 2. oktobra 1874. povjeren za dno ob odkupu lošinjskih ostrvah. Paragraf 10. imenovano zakona glasi: «Ces. kr. kotarsko poglavarstvo u Lošinj u dužno je izvršiti sve poslove glede odkupa, kojemu će u to ime zemaljski odbor podati nužno nesoblje i sredstva. U koliko se znado, zemaljski je odbor u to ime dao na službu c. kr. kotarskom poglavarstvu u Lošinj samo jednog mjerničkog dnevnika. Glede sredstvih, koji bi bio zemaljski odbor dao na ruku istom ces. kr. poglavarstvu u tom poslu, nemožemo kazati ništa, osim što osim toliko čitamo na četvrtj strani «Istrije», da je u sjednici toj i toj zemaljski odbor dao na razpotoženje u poslu odkupa c. kr. kotarskom poglavarstvu u Lošinja. 300—400—500 forintih. a. vr.

Polaz §§. 14. 16. 17. 25. zakona od 3. oktobra 1874: misao zakonodavca bila je ta, da se ima posao odkupa lošinjskih ostrvah obaviti u što kraćem roku, u do broj valjda namjeri (vrieh bi bio i podvojitli o drugom čem kod vrladne većine našeg sabora); da kod toga pokrajina što manje potroši. Da li se pako može u jačinog jedinacog mjerničkog dnevnika, pak još onakova kakav je, izključivo dođieljenog odkupnom poslu, obaviti u kratkom roku odkup sv. Petra, Unijah, Sušaka i Malih Strakanah, o tomu tek netreba niti govoriti ako se uzme u obzir, da je inače c. kr. kotarski poglavar za-

okupljen imati službenim poslov, pak još političkim, gdje se znado, da gospa politika zaslužuje danas svako očitvo. A čujemo da se politikom zaslužena sočiva većina ukusno pripravljaju negdje u Poređu kao da neka ušesa i nečujti jecanja što no se pokrajnom razleva: «Kruha, kruha gospodaru! a politika nek se utopi pa makar i u tuljansko more, na uhar Gambinji. Ali eto kako smo stranputicom zašli. Nego štiteatelj će nam to; kako se ušame, oprositli kad mi rečemo, da nam porečka kuhinja nikako u slast ne ide odkad se timo počelo po nekoj novoj prekomorskoj «Kuharici» svaki obrok politikom zasluživati. Ipak, ipak — dakako, dakako: dje gustihub non est disputandum. Radi toga ćemo se mi, zaželiv našim politikama, in cattivo dialetto italiano: «che dago el bon petto», vratili na zadaću koju smo si priplisali.

Rekamo, da se ne može niti govoriti, da bi se u danas sluzbujućeg mjerničkog dnevnika mogao u kratkom roku obaviti odkup lošinjskih ostrvah. O tomu je uvjeren svatko koji znado, da se je uz istog mjerničkog dnevnika vodio odkup sv. Petra i Unijah kroz deset dugih i gladnih godinah. Tko je oteao a tko razteao posao odkupa, da li mjernički dnevnik ili tadani c. kr. poglavar, o tomu je šakaljivo i govoriti, nekmoći pisati. To znamo svi, da ako se bude toliko vremena oteao i odkup Sušaka te Malih Strakanah, da ćemo višekrat moći uprieti oči u četvrtu stranu

«Istrije», gdje će se čitati: «pell' spesse d'esonero s'assegnanno all'Incito i. r. Capitannato distrettuale in Lusinpicioo . . . fin v. a. s. Puff! Nego očekivat bi se dalo, da bi pod današnjim poglavarom brže i redovnije tekao posao odkupa na Sušaku, kad bi mjernički posao bio povjeren kakvom stalno namještenom mjeraku, a ne dnevnika, koji služi.

Nije od potrebe, da idemo ovdje izliskivati, kako je i na koji način baš ovaj dnevnikar primljen u službu od zemaljskog odbora između tolikih mjerakah i mjerničkih dnevnika, koji su nazad nekotliki godinah Istru poplavili bili. Bit će hio po svoj prilici kojgod santulo po sriedi; ako nije i opet gospa politika. To barem znamo, da se je isti dnevnikar kod zadnjih političkih izborah zabavljao agitacijom po Sušaku u prilog taljanškim. Nego, kazat će se, to su sve kučine, preko kojih bi se jednostavno imalo preći na dnevi red. Dobro predjimo na odkup.

Zna se, da se kod odkupa oitih ostrvah radi o životnih interesih tamobojih stanovnikah, košto se a druge strane radi opravdnom odmjerenju probitakah krčke biskupske stolice te sjemeništa Zmajević u Zadru. Pa kad se znado, da je tili deukant posao povjeren jednom mjerničkom dnevnikaru, koji niti je stalno namješten, niti je prisegom na ista obvezan, koji dakle niti ima šta gubiti nit dobiti, tad će svatko nepriprstan kazati, da je zemaljski odbor barem nepametno radio, kad je

hrvatske, jer se talijanski pišućim i talijanski piše.

Iz tih njemačkih kapitanatskih do- visah razabrah, da nebi smjeli vozari u Lisinu po drva ako ne u neka tri dana, (osim ako si obična ne napri trošak za još jednoga lugara) i pak da se nebi smjelo davati običarom ako ne po 1 voz gor- vog drva.

A što će onda učiniti kmet, ako ne- može onaj dan radi slaboga vremena u Lisinu po drva — kad mu to politička oblast dopušta? U Kastavčini, treba znati, nemože se naći vozara uvijek kad se hoće, jer jih je malo za ovoliko puka. Dok se svi određuju, zapasti će sneg i led, pak će ljudi kukati u zimi.

Nadalje bude u istoj sjednici odlu- čena novčana pomoć iz obćinske blagajne za cestu koja iz Zoldarid polje na Ruka- vac, zatim za neke popravke obć. pute- vah u Zvončoj i Pužih, i napokon za gradnja groblju sv. Lucije u Kastvu.

Na dnevnom redu bio je također i dopis e. k. kotarskoga kapetanata, kojim se pozivlje zastupstvo, da se odštite o tom, bi li se u ovdješnjih pučkih školah osim materinskoga jezika, imalo podučavati njemački i talijanski jezik, kako se je to za vrijeme lanjskih nemirah od nekotjih zahtijevalo?

Na to je obćinsko zastupstvo, iza pu- duljega razloženja stanja stvari od strane obćni. glavarstva po svom tajniku g. Du- broviću, jeanoglasno i oduševljeno za- ključilo, da to pitanje nije sada potrebito, pošto se i onako uči njemački jezik u III. i IV. razredu i u delavskoj školi — a to je dosta; za onoga koji ima volju što naučiti, ima sada dosta prilika.

Obćinsko je zastupstvo u ovih sjed- nicah pokazalo, da se brine za korist obćine, a ako nemože učiniti sve po želji puka — da nije o njega krivnja. Samo tako napred!

Pogled po svijetu.

U Trstu 18. novembra 1885.

Zasjedanje delegacijah primiče se koncu. Razprave vršene su do sada mirno i triozno. Pojedini ministri, na- pose ministar izvanjskih posalah i mini- star rata mogu biti sa delegatijazadovoljni jer njim se skoro sve odobrilo i po- vladilo. Nekotji češki i poljski listovi tuže se na austrijsku delegaciju, koju da bijaše malo složna a mnogo po- pustljiva napram vladi.

Kako javljamo na drugom mjestu, sazvani su svi austrijski pokrajinski sabori — osim trččanskoga — na

takvom čovjeku povjerio takav i tolik posao. Opazit bi se moglo, da bi možu na zahtjev e. kr. poglavarstva u Lošnju zemaljski odhor uogao biti pripravan dati mu na raspoloženje drugog čovjeka. Mo- guće i to. Čemu pak nije Ellushegg pliao drugog mjerilka, neznamo — mi znamo samo, da su im se politička čuvstva, ako ne i još koja, slagala. Nu do čuda je i namu i mnogim, kako da može trpjeti g. Trux- do sebe onakvog čovjeka! Njemu su barem dostajivene nepodobštine, što ih se sa avake strane čuje proti tom dnevaličaru. Mi ži- limo tu toliku uzpriljivost g. Truxe. Za- limo ju u interesu pučanstva, žalimo u interesu biskupske stolice, žalimo u intere- su pokrajine koja trši, žalimo napokon u interesu samog ces. kr. poglavara gosp. Truxe, giede kojeg bi zil jezici mogli reći da je sdogovoran sa istim dnevaličarom, prenda se to nit pumsliti kamo li povje- rat: nemože. Mi nećemo ovdje napomenuti pojedine sve tužbe, koje su se mogle dosada čuti proti napomenutom mjerilčkom dnevaličaru, sjedne, jer nam se to i gadi, u s druge, jer će biti dostatne i ove koj- napomenemo, da uvjere svakoga, kako nije probitačno trpjeti već takvog čovjeka u onoj službi.

(Dalje sliedi).

obično jesensko zasjedanje, koja će letos započeti dne 25. t. m.

Hrvatski sabor nastavio je dne 16. t. m. svoje sjednice. Na razpravu imaju doći ponajprije vladine osnovne o preustroju uprave. Proti tim osnovam došli su jur na sabor od strane pojedinih gradovah protesta, nu oni neće saborsku većinu prečiti, da spomenu te osnovne neprihvati. U sjed- nici od ponedjeljka predložio je barun Živković, neka se izabere odbor, koji će izpitati sve hrvatskomu saboru pripošiljane zajedničke zakone, da se tako znade, jeli se isti služu sa na- godhom. U istoj sjednici primljen je predlog imunitetnoga odbora, da se izruče sudu zastupnici Kumičić i dr. Radošević, radi pokušajnog javnoga nastupa, počinjenog u saborskoj sjed- nici dne 5. oktobra t. g. Proti pred- logu govorili su najbolji govornici iz opozicije, nu predlog bijaše ipak primljen.

Europejska diplomacija učinila je svojom konferencijom u Carigradu opet jedan fraško. Zastupnici velovlastih konferiraju kako da se riješi bugarsko pitanje a srbsko-bugarsko četo rieša- vanju ga olovom i željezom. Na drugom mjestu govorimo o uzročih sukoba izmedju Srbije i Bugarsko a ovdje nam je iztaknuti kako se započelo to neprijateljstvo. Od subota počam od šest sati nalaze se Srbija i Bugarska u ratnom stanju. Srbska vlada prije nego li je naviestila Bugarskoj rat, raspustala je europskim vladam okruz- nicu u kojoj tuži bugarsku vladu, što je trpila i podpomagala srbsko pri- bjeglice proti Srbiji, što su Bugari izazivali i napadali srbske četo na granici i u obće što se je u posljednje vrijeme bugarska vlada neprijateljski ponašala napram Srbiji. To sve da je prisililo kralja Milana, da naviesti Bu- garskoj rat. Medjutim je knez bugarski svečano izjavio, da su pomenute srbske tužbe netemeljite te provoduje proti tomu nareknutu i svaljuje svu odgovor- nost za posledice rata na srbsku vladu. Kralj Milan izdao je proglas na narod i vojsku, u kojem opotuje iste tužbe na Bugarsku, apelira na rodoljublje svih Srbah i na junačstvo svoje vojske.

I bugarski knez izdao je sliedeći proglas svojim vojnikom: »Kralj Sr- bije naviestio nam je rat, to zapovje- dio srbskoj vojski, da provali na naše zemljište. Naša srbska braća, umjesto da nam pomognu, hoće da našu do- movinu upropaste. Vojnici! budite junaoci, branite vaše majke i vaše ognjišta te neprijatelja, koji nas ku- kavno i izdajnički napada prognite, dok ga posvema neporazite. Napred braćo! Bog vam pomogao.

Od 14. t. m. teče bugarska i srbska krv okolo Planinice, Trna, Caribrod, Dragomana, Breznika i Slivnice na bugarskom tlu. Po vjestih koje dolaze sa ratišta, služi sreća srbs- kim četam, što se je moglo i pre- viditi, ako se uvaži, da je Srbija digla na noge preko 100.000 mom- kah, dobro oboružanih, izvježbanih i svim potrebitim oskrbljenih, dočim je vojna moć Bugarske skromna a k- tomu nepripravna i neuredjena. Za koji dan stiće će srbske četo pred glavni grad kneževine, Sofiju te se namiče pitanje, hoće li se one tim uspjehom zadovoljiti ili će i dalje u nutarnjoat kneževine prodierti. Na- čelu srbske vojske je sam kralj Milan a bugarskim četam zapovjeda knez Aleksander.

Sveobći je glas, da će se rat ograničiti na samu Srbiju i Bugar- sku te da neima pogibelji za europski mir i Tvrdi se također, da će ratno stanje malo trajati jer da će

velovlasti posredovati medju ratuju- ćimi.

Osim Madjarah i austrijskih li- beralacah (1) prate ostali europski narodi najživljimi simpatijami bugar- sko oružje. Sve žali događaje na Bal- kanu nu istodobno odsudjuje svatko nebratsko i neslobodnomno postupanje srbske vlade. Ista Rusija, koja je strogo kaznila kneza Aleksandra i zauzimala se iskreno za Bugare. Neima dvojbe, da bi mogla Rusija ikada dopustiti, da se uništi njezino djelo oslobodjenja i da se upropasti bugar- ski narod.

Grci stoje pripralni za rat. Njihova četo sakupljene na grčko- turskih granicah čekaju zapovjed, da provale na tursko zemljište. To bi se bilo jur dogodilo, da grčku vladu ne- snatežu velovlasti.

Za Turaku je ovo najžalostniji trenutak odposlje postoji. Drugi se kolju za njezinu kožu, za nje- zinu baštinu, a ona, prom je obo- ružala priličnu vojsku, motri to ko- mašanje i reć bi čeka što će se iz toga izleći. Svršila se sadašnja borba na Balkanu kako mu drugo, izvjestno je samo to, da će iz nje izaći naj- kraćih rukavah sama Turska. Takova je sudbina avih preživljelih narodah. Stari život propada a na njegovom mjestu niče novi.

Franina i Jurina.

Fr. Čuj jednu iz Dalmacije. Išli sam ti malo pogledat koliko tamo za nas mare. Došal sam u niko veliko selo. Tamo najtam kod dobrog čovika »Franju i Jurinu« na stolu. Povese li sam se kako i mla dica kad njim uđiniš po volji. Ruzgovarali smo se s gospodrom prijateljski uz čašu dai- matinca i komad purana. Pital sam domaćinu kako letina, kako politika i ako nas tamo ljudi rado vide.

Jur. A ču ti je reka? Fr. Letina je srednja, politika da je za mudra glave a nas da komad čekaju prijatelji i dobri ljudi. U selu, da su jedno dva tri mutlakše ili kako bimó mi rekli šarenjaci, ki nemogu videt po- štenega čovika a mrzo naš rod i jez k. U temi su osobiti mjestori neki još gospodar a još huj mu sluga. Ti ju- naci smiju se i rugaju s onimi, ki čitaju nas dvih i ne pušu u tikvu dai- matinških tolovanah ili šarenjakah. Jur. Tako ima i tamo smetja? Fr. Kadi god vetar puše, tamo ima praha i smetja. Jur. Ej dobi zubi ili jaka metla mogla bi i tu pomoć. Fr. Neboj se ne, neostaje njim nijedan dužan a baš nećemo ni mi dva. Jur. Šarenjakom nikada.

Različite viesti.

Obćinsko zastupstvo može bit razpušćeno . . . Najdalje šest tjednah postie raspusta mora se natožiti novi izbor. (S. 96. pokrajinskoga zakona, članak XV. drž. zakona 5. marca 1862.) **Obćinsko zastupstvo buzatsko bilo je razpušćeno dne 5. augusta 1885.**

Josip Kastelic. Opet nam je zaboj žiti miri ulazno radnika u vi- nogradu Gospolinovom, čestitog svećenika i vrog rodoljuba g. Josipa Kastelica. Pokojnik, redom iz Terčica u Kranjskoj, služio je u porečko-puljskoj biskupiji okolo 42 godinah. Posliednje vrijeme služio je u Sv. Lovreću Pazenatičkom onakle je letos dva puta pošio doma, da odpočinje i da okriepi boleću oslabljeno tjelo. Prvi put se vratio malko oporavljen a sada mjesto njega, dolazi nam iz Terčica žalostan

glas, da je tamo preminuo dne 16. t. m. i Zuleć duhoko za ovim novim jgubtkom, koji služe istarsko svećenstvo, klčemo prevriednomu Josipu: *zahka Ti bila domaća zemljica!*

Eduard pl. Strudthoff brodograditelj kod sv. Roka, trččanski i itarski zem. zastupnik (za gradove Buzet, Kopar, Izolu i Milje) preminuo je prošlu nedelju. U porečkom saboru pridružio se bio pkojnik talijanskoi većini.

Pokrajinski sabori. Car- skim pismom sazvani su svi pokrajinski sabori — osim trččanskoga — za dne 25. t. m. da nastave svoj rad.

Obćinski izbori u La- binu ostanili su se — kako bijaše jur javljano — prošlog čedna. Naša narodna stranka sudjelovala je samo u II. i III. izborom tjelu. Izborna borba bijaše žes- toka. Kmeti birali držali se junački. U III. izborom tjelu izvojevati su pobjedu u II. podigli su nasivju i siloparji. Proti tomu izboru uložili su naši utok te neima dvojbe da — bude li se hojeto zadovoljiti zakonu — moraju biti uništeni. O labi- nskih izborih imademo obširno izvješće, koje ćemo buduć put pribličiti, a danas već klčemo našim svrslanim biračim i njihovim vodjam srđacah: Ž i V III!

Izbor zemaljskog zastup- nika a veliki posjed u Istri, ruzpisan je za dne 5. decembra. Izbor obaviti će se u Poreču. Ovaj mandat obnašao je i, tje pkojnik zastupnik i porečki načelnik g. Vergotin.

Babin laži-dopisnik iz Buzeta naobširto je opet jeunom svoje otrovno pero proti g. Miklići, župniku u Lanišćah. Možemo već danas porečke pisane uvjeriti, da jih je buzetski »Carla- tina« iznova grubo nasamarlo a da je tomu tako, dokazati će stalno iztraga, koja je jur poredena i druga, koja se ima povesti. Čekajmo dakle, da vidimo opetovno, ka- kovim oružjem vojuiu »babinke pisarki!

Perfidno izvravanje. Ob- ćinsko zastupstvo u Lovranu zaključilo je u svoje vrijeme, da se uložiti utok proti talijanskoj paraleli na tamošnjoj pučkoj školi. Obćinska uprava poslala je usljed tog zaključka utok na vrhovno sudšte. Poznatiim spletkarom porečko-pazinskim i nekolicini talijanskih priprepnah u Lov- ranu i Voloskom posredilo se te je spome- nuti utok bio odbljen. Usljed toga na- stalo je silno veselje u Izraelu a »p»ačo u redukciji »bahinoga Marka«. On daju tomu veselju u svojem listu oduška, nu buduć da se hoji istine onako nečisti tam- jana izvrada čijenice spolag navatne stare. Javlja nam svojim »bezplatnim« čitate- ljem, da je vrhovno sudšte u Beču za- bacilo utok podnešen u svoje vrijeme od načelnika i bivšeg tajnika u Lovranu dočim je, kako rekosmo, uložilo utok obćinsko zastupstvo u Lovranu, nipošto načelnik i tajnik.

Porečki »mažikarte« znali su vrlo dobro, da grubo lažu kad onako pišu, nu oni su se odavna povradili sa listinom i pravicom. Osvako izvravanje činjenicah okratili bi oni sferidnim a mi ga naziv- ljamo bližije: »dostojnim« porečkih jasla- rnah. Još jednu. Porečki listić znovavara skoro u svakom broju, da imadu odluč- vati o naukovnom jeziku obćinska zastup- stva i nitko drugi. Za istu nauku zauzimlje se i pazinsko polovitičko društvo u »glas- ovitih« memorandumih. Sad na jednom, gdje se radi o zaključku obć. zastupstva u Lovranu za hrv. naukovni jezik, neima skrivanja ona družba rleših, kojimi bi taj zaključak odsudila! Al da, ta »babin Marko« kaže, da je utok uložio samo načelnik i extanik a tko nebi »Marku« vje- rovao? Repliu, repliu Marko!

Savjetnici i tumači pre- svjetloga biskupa poreč- koga. Trččanski njemačko-židovski i ultraliberalni list »Triester Zeitung«, koji zadrlicuje gojedog može u svećenstvo i koji i te ruku u ruku sa poznatom stran- kom »Progresso« u Trstu i njezinim pri- jateljii u Istri, počeo je lomiti svoju »vili-ko- germanšaka« kopija za katoličkoga biskupa u Poreču! Govorec o premještaju dvojica svećenikah u porečko-puljskoj biskupiji (eg. Benigara i Cotejla vajjan, jer govori o »Kranjcih« ako nije i Metulinac, gos- pod Klrac, Kranjac), odgovara »Sloven- skomu Narodu«, koji je postupak pre- svjetloga biskupa dr. Flappa odsudio, do- slovce ovako: »Jedan od prvih korakah novoga biskupa za umiriti njemu povje- ranu i od tolikih narodnjakah uzasmirenu biskupiju, bio je taj, što je nastojalo, da ga ona dva poznata svećenika, širitelja ne- sloge razume tim, da jih je premjestio na druga mjesta, gdje će biti manje pogi- beljni, i gdje njim je pružio egodu, da se bave pravim njihovim zvanjem t. j. pastvom dušah. Ovaj energičan postupak našao je najživlje odobravanje i to ne samo u svih pravoslavljenih i dobro mi- stičkih krugovih Istre, već dapače i u drugih mjestih, gdje je narodu trpiti radi

svećenikah, koji prekorađuju svoj djeokrug. Vriednomu trđanskome tumaču i savjetniku g. biskupa d. r. Flappa pridružio se i drugi ultraliberalni (!) list, porečko naime eklektalo. Ova praslakava od rieči da rieči u prevodu «razglablanje» njemačko-židovskog druga, a tim uzimlje njegovu «robu» za svoju. Nebi li možda pomogao presvi. biskup, štoona rieč «na noge» svomu trđanskomu savjetniku, da ga upotriehi kano: «*Folium diocesanum parentino-polense*», jer njegove akcije blabo stare a domaćemu svetstvu hoće se, da se ga malke upitomi i ostruže pomoću kakvog židovsko-njemačkog časopisa, jer same liberalna (!) «baba» nemože da ga dostatno podučiti o pravih dužnostih katoličkog svećenika. Mišlimo, da nismo ova nije baš najlošija, a želimo već unapried g. biskupa najbolji uspjeh uz iskren: «Prossit!»

Nekojim besplatnim predplatnikom porečke L'Istria. Primamo iz zapadne Istre siljedede rieke: Sl. uredništvo Uredništvo porečkog časopisa «L'Istria» koji nam dolazi badava, obećalo nam je polovicom oktobra, da će donesti «quanto prima» vodnjanski protest proti izboru zastupnika g. de Franceobli-n. Vjeruje se običnim ljudem, n. kamo li neće onim, kojim je uvijek na jeziku: *istina, goštonje i pravica*. Vjerovali smo i mi. Osim danah knjižje, štitali smo u istom listu, da spomenuti protesta nisu mogli onaj put štampati «per mancanza di spazio». Vjerovali smo i čekali opet, držeć se one nače: «strijpen spibon». Prošlo je i trodih, četvrtih i petih osam danah, nu protesta neima te neima a slavno uredništvo «L'Istria» štiti o njem konc. g. Savi višo nevjerujemo onomu slavnomu uredništvu, koje nas je po dva puta prevarilo a knjižje sve mukom zabašurili nastojalo. Molimo dakle to slavno uredništvo, da ono izvoli makar uz «*placem odgovore*» zapitati porečku «*prifateljicu*» hoće li, makar i kasno, održati zadanu rieč ili će ostati ono, što njoj V! toliko puta dozvaate, t. j. da «*slazje kad sine*».

Ovoliko spomenuti «besplatna» predplatnici, kojim mi sporudamo, neka se opauš Jobovom ustrajljivošću jer ih je slavno (!) uredništvo porečkog lista da nam samurlo i ovaj put kano i uvijek do sad. Kad bi «L'Istria» i bila donesta vodnjanski protest, ona bi ga bila okleštrila i oaukalla onako, kako to samo ona zna, t. j. onako, k. k. bi to njoj najviše prijal. Nu mi dvojimo, da će se ona odlučiti, da izvojn na vidjelo ruglo i sramotu svuoh i svojih prijateljah. Po našem sudu «baba» je baolla u svet onu vjest o protentu sa namjerom neglasiti ga nikada; i li se je — priditav vodnjanski protest — prestrušila onih debelih amarunah, koji su u protestu navedeni i svjedodčanosti podkriepljeni i koje su počinili u jezini javni i tajni prijatelji, pristaje i pokroviteljji.

Dodatak k dopisu «Iz srednje Istre». U predpobrom broju izvjestili smo naše štitalje o djelovanju živčeg zastupstva obćine Zminja i o prvij sjednici novog zastupstva, a danas popunjnjemo spomenuti dopis sa ovoj redakab, koj. su nam nekadašno stigli. Obćina Zminj imade za školu sposobne dlece bar za 3 do 4 škole, koje bi se imale potignuti u pojedinih selih, a na žalost našu neima nego jednu jedinu.

God. 1880. dobi obćina dozvolu od c. kr. Namjestništva i od sl. Junte, da proda jednu državnu obveznicu od 7900 for. za gradnju škole. Za obveznicu priml 5500 for. Od tog novca potrošila je bivša uprava for. 3000 za nabavu starog kašteja za školsku sgrađu a 2000 for. uložil na interese kod g. Camusa u Pazinu. Ovoj 2000 for. se potrošilo kojekako. Sada ima obćina kaštej, koji, budući se nepopravlja ča se srušiti i tako će preostati za onu obveznicu od 7900 for. gromaču kumenja.

Ove godine dozvolil iznova c. k. Namjestništvo i Junta bivšoj upravi, da prodn obćinsku šumu «Presliku» te da se dohivnim novcem gradi školska sgrađa. Šuma bi prodana za 6000 for. pod uvjetom, da pojedini kupci izplate obćini taj novac u roku od dvih godinah. Nekojim su jur bivšem zastupstvu izplatili kupovne cijene a novel su liepo potrošeni u posve druge vrhe nego li za školu. Pod izlikom gra-

nje školske sgrade, prodavalo se u Zminju lievo i desno, utjerani novac prošao je u nezaborav a siromah kmet ostao je bez škole. To sve događalo se pod upravom obćinskome, kojoj su kumovala gospoda iz Poreča i Pazina, u kojoj nisu dakle Hrvati odlučivali.

Nije li dakle posve opravdana želja novog zastupstva, koje će zaisto bolje i koristnije obćinom upravljati, da Junta pošalje svog komesara, koji bi slabo gospodarstvo bivše uprave razgledao i konštitirao, a novomu zastupstvu potvrdio ono, što mu je na upravu predano. Nu gospoda bivše uprave nežele komesara, rad toga prijateljji u Poreču ga i nešalju. Htjeli bismo znati, da li bi se tako postupalo i sa kojom hrvatskom obć. upravom? Izkustvo nas uči da nebi.

Dne 19. agusta zaključil novo zastupstvo, da se imade škola što prije graditi. Zaključak taj bi dojavljen c. k. kapetanu u Pazinu, moleći istoga, da bi došao šim prije vladin inžinir, koji bi naert ili plan učinio. Očekujemo od g. kapetana, da će tu molbu uslišiti i preporučiti ju, te tako nam već jednom do tolli potrebite školske sgrade pomoći.

Nudja se. Kako je poznato, šalju porečki juneri svoj listić «baba» svakomu škograd ga želi imati na dar. Tako primjerice dobivaju ga sve puške škole u Istri bez razlike narodnosti, badava-franku u Anđu a s vremenom valjda u primanju. U zadnjem broju odgovara nekome «babin Marko», da služi njegov list, koji se šalje badava, svakomu, koji ga samo želi štitali. Žalimo, da je Marku ostalo ono u peru, što je kano kazati t. j. da njegov list služi svakomu i za svatja. Ej trgovci sa paprom, slatinom, sarđelami i klobasami, nezaboravite na porečku «baba», koju se nudja besplatno svakomu, imati četo papira za svatja.

Iz Motovuna tužil nam se više seljkan, da su i tamo letos talijanska gospoda udarila groziju odviše nizku cijenu. Sirotu seljak, začuden gospodi, mora svoju muku dati poštopoto, a kad uzimlje nu dug hrano, kožu i druge potrebohe od talijanskih trgovčadah, računaju mu ovi sve mnogo drže nego li drugoje. Kmet znade redko koji plašiti ili štitali u trgovčič pise u svoju knjigu što i kako mu drugo pak kad dodje vreme, da kmet svoj dug domaćim prolizvodi ili novcem izplati, izvali oči kad začuje, da njegov dug iznuša mnogo više, nego li je on računao. Al tu nepomnuži prigovori jer trgovčič više: *leparu plati pak mušil*. Nemožemo dosti preporučiti našim kmetovom, da se uskromne, da marljivo rađe, skrbje i štede a trgovčičkih knjigah neka se čuvaju kako i ognja jer će jih one upropastiti, kako nu su već mnogo naše kmetove u Istri upropastile.

Očuvaj me Bože od prijateljji jer neprijateljji čuvat da se sam. Ovako je valjda uzlikovao porečki listić kad je nedavno pretiskavao jedan dopis iz tridentinskog časopisa «Gazzetta di Trento». U tom dopisu predbucoje se naime talijanskim zastupnikom iz Istre, da su oni sakrivil štiti se nije osnovao talijanski klub na carevinskom vidju. Dopisnik, zadav tim silu moralnu pljusku gospodi iz Poreča, hoće da ju malke pomnuže sa medom, a on ju jedan namazuo sa kapulom. Izpričava naime talijanske zastupnike iz Istre, Gorlice, Primorja i Dalmacije tim, što oni nemogu pripaštati izključivo talijanskom klubu, jer «da su u tih pokrajinah pomješana narodnosti, da paše, da je u istih slavonski jezik onaj ogromne većine pučanstva».

Čuje li *L'Istria, Patria, Scelta, Corriere di Gorizia, Difesa, L'Indipendente* o cempagnula bella, ovo vam napishe niti javlja kakav časopis «della consorterla Cranzocroat», već vaš brat, vaše mezmice i krv od vaše krvi.

Tvornica predenja i tkanja. Vrlo nas se je ugodno dojmla okružnica pomenute tvornice, koja u celosti u posledku donasamo, i kojom se obznajuje zametak tolli važne industrijske grane, u Hrvatskoj. Čestitamo poduzetnikom, koji namisliše i svoj nam evo izvedoše te preporučamo što toplije svoj hrvatskoj publici ovo prvo hrvatsko poduzeće ove struke. Okružniče glas: P. n. Čast je podpisanom ravnateljstvu prijaviti vam ovim, da je kraljevsko povlašćena zemaljska tvornica predenja i tkanja u Dugojresli započela radom dne 1. listopada t. g. Pošto naše poduzeće

posjeduje najbolje strojeve nove konstrukcije, te pošto se ne žacamo ma bilo kakovih troškova, samo da bude tehnički uestroj tvornice usvnikom pravou zoran, nedvojimo da de i naša tvornica, — survoje ubijeljene pamučne predje i tako sve vrsti prosto žicaste pamučnine, — posvema udovoljiti i najstrožijim zahtjevom. Kao što nastojasmo, kod utemeljenja našega poduzeća tako čemo i kod rukovodjenja posla držati se načela najstrožijega soliditeta, Svracajuć pozornost štovanih trgovaca i slavnoga obćinativa na ovo po nami vanradnim povčanimi žrtvami i za svladanja velikih potežćca u život privredeno prvo hrvatsko tvorničko poduzeće ove ruke, molimo ujedno, da nas se što življe podupre pripolanjem mnogih naloga. Sa štovanjem: Ravnateljstvo kralj. povlašćene zemalj. tvornice predenja i tkanja u Dugojresli. Bilježnik: *Otto Janovski.*

Književne vjesti.

G. Dr. K. Glaser, profesor na državnoj gimnaziji u Trstu, slovenski planil i patriota izdao je vlastitom nakladom životopis českoj učenjaka i profesora na pruzikom sveučilištu, A. Vanička. Pokojni Vaniček učiteljstvo je kroz više godinah na raznih prednjih školah u Poljskoj, Mađarskoj i Českoj u pri tom zaniman se osobito sa sturo-indijskim i indoevropskim prispodobljajnim jezikoslovjem, o čemu je u poslednje vrijeme i predavao na pražkih visokih školah. Životopis tog slavenskog učenjaka pisan je — po sudu glasovitih muževah, koji su rukopis pročitali — ljubim, razumljivim i lepim jezikom, a pošto mu je cijena nizka (80 nov.), očekivat je, da će g. pisci mnogobrojni predplatnici bar u toliko pomoći, da uzgomo tiskareke troškova namirili. Novel neka se šalju na g. piscu u Trstu.

Rječnik talijansko-slovenski (hrvatski), priredjen za tiskav od dozvolu Dragutina Parčića kanonika sv. Jeronima u Rimu. Drugo popravljenio i pomnožano izdanje. Svezak I. U. Senju, 1885. Tiskav naklada H. Lusteru. G. nakladnik izdao je na hrvatsko obćinstvo sa prvom svezkom vrlo potrebitog rječnika i slovnice «*Poziv na predplatu*». Prvo izvanje talijansko-hrvatskoga rječnika Parčića je već davno posve razprodano. Podpisani je naučio uz plaćevu dozvolu po drugi put tiskati tu vrlo potrebitu knjigu u posve popravljeniu i popravljeniu izdanju. Dostao je tiskan prvi svezak, a za nekoliko mjeseci će biti gotovo čitavo djelo u 9 svezaka. Svezak stoji 40 nov., dođem će, kad knjiga bude popuna, čitavina cijena biti 4 for. Tko, sa dakle na nju predplati, dobit će ju franco, a pri tom će prikoristiti 40 nov.

Hubert Luster, knjigotiskar. U Senju, 20. listopada 1885.

Neuku nauku.

Čistjenje sjemena. Istinu gospodarskoj prirode: «k u kvo sjeme, i kakav plod», priznaje jur sada i taj najljetnji i neuki gospodar. Pa ipak rekao bi i iz samog nebajja mnogi se još seoski gospodar nehrine za dobro sjeme. Da se dobije dobro sjeme, morala bi se pravilno ostavljati unjebična porijeklu strn za sjeme, koja, kad je podupno dozriela, imala bi se posebice poželi, izmlatiti, prevjetiti, te — zno zrnje, koje vejanjem najdaje pada, odlučiti za sjeme, koje bi se imalo jošte očistiti na vjeternici ili nu šitihu, zvanu trjer. — Unal neki gospodar i takvo čistjenje sjemena drže nedostatnim. S toga da ga podupno očiste, postupaju ovako.

U prilljenoj kacil (badnju), napuniv ju preko polovine vodom, raztope došta soli, da bude voda teška. Sol uzima se što proštija. U kacu tuda urone dosta široku korpu, obetavši ju kamenom, da na dno sjedne. Tad uzmu najjedrnije čisto sjeme te ga sipaju u vodu; najteže zrnje, pada na dno u korpu, u koje je lole lahko, ostaje na površini vode, te se kakvom posuom obere, i napose metne. Sjeme, padae na dno u korpu, se tad izvadi, te se u čistoj vodi, u drugoj kacil pripravljenoj, splabne da se od soli očisti, te na površuju razastre da se sa sunom posuši. Tako se postupi, dok se dovoljno sjemena očistilo. Ono zrnje, koje se obralo, posije sa isto tako splabne u čistoj vodi, te posuši, pak se rahiti može za kruh ili prozati, ili pobraniti blagu sužrnjav g. prijte. Slana voda valja da se ne podaje blagu.

Nu taj način dobije se tolli dobro i jurno sjeme, kako nijednim drugim načinom. Posljedica je tomu, da se dobije čvrsta bujno rastuća strn, a žetva izdašna sa teškim zrnjem. Taj maleni trud tim obiluje se izplaća gospodaru, da se oam danas svako žito kupuje na v. z. t. j. po te žiti, pak čim je ovo čišće, tim se skuplji plod. N. moimo se dakle čuštiti, što se počelo sjeme čistiti i na taj način čistiti.

već nastojmo, ako nam je likako moguć, da i na taj jedinstaval malo truda stojeći učin čistimo sjeme za usjev, pamtete: da kakovo je sjeme, takav bit će i plod.

Lutrijski brojevi

14. novembra.

Beč	68	35	89	50	26
Grac	74	44	11	40	27
Temeswar	84	41	61	10	63
Innsbruck	23	57	2	18	66

dan 18. novembra

Brno	90	10	43	85	33
------	----	----	----	----	----

Trčanska burza

Austrijska pap. renta for. 81.80 do for. 81.76

Ugarska	89.75	89.00
Letu u zlatu 4%	97.40	98.55
Dionice nar. banke	—	—
» kredit-banke	282 1/2	283 1/2
Talijanska renta	93 1/2	94
London 10 ltrah	—	—
sterlinah	125 1/2	126 1/2
Napoleon	10	10.01
O. kr. cekini	5.91	5.93
Državno marka	61.65	61.80
Isto franczko	49.70	50.05
talijansko lire	49.65	49.80

Dopisnica uredništva.

Dopisnica iz Motovunkina. Jednu vjesti naci čete u danušnjem broju. Vaši «*France i Jurina*» zatim «*Razgovori*» jesu ovdje obćini. Pišite kratko i jezgovito, a rukopis nek vam progleda, koji višitji plam. Prijateljski vam odzrav.

Pripoelano.*)

G. d. r. u Petru Ghera, liječniku u Lošnju.

U pismu Vašem, tiskanom u časopisu «L'Istria», od 7. novembra br. 204 tužito se, da Vas je ovdješnji dopisnik «N. Sloga» u br. 44 uvriedio, te hoćete rečenim pismom tobože dokazati štitaljstvo «L'Istria», da niste kmetu Ivan Mariji Marincu, koji stajuje pol ure daleko od Buz'ca, što je svim ovdješnjim stanovnikom poznato, višo novacah prigodilo Vašeg posjeta uzeli nego li je propisano. Ja držim još uvijek, da se niste onim dosta uvriedljivim pismom nipošto opravdali, a za dokaz tomu evo uvjetah, nalazeci se u ugovoru ovog obćinskog odbora od dana 2. junija 1883., koji glasa doslovce ovako: «*Competenze di visita. nel punto 4. to lettera b) per distanza sotto un'ora soldi 50.*»

Punto 5. to lettera a) per competenze di viaggio per distanza come nel punto 4. to lettera b), nulla.»

Sada sl. štitaljstvo neka sudi, tko ima krivo tko li pravo, tko je moralan i tko nije. Gospodine doktore! mi bi vam mogli još koješta dokazati al da ne biste graknuli na nas, da smo tobože osvjetljili, «*olimo*» za sada mučati, nu sjećamo Vas, da namojte «*Našu Slogu*» sumnjčiti, kada istinu kaže. ta znate, da istina je uvijek Bogu i poštenim ljudem draga. U Štrpedu, 10. novembra 1885.

Franjo Flego, posjednik.

* Za članke pod ovim naslovom neuzimlje odgovornosti Ured.

Nova trgovina.

Čast mi je P. N. obćinstvu obznaiti, da sam danom 18. studna o. g. otvorio na Sušaku (kraj Rieke) trgovinu sa svakovrstnom železnom i inom kovnom robom

Antua Šegota.

Najbolje i najcienije dođe u AMERIKU tko se obrati na

A. GERGOLET-A

Internationalnoga speditera 15-
Via dell' Arsenale br. 2. TRST.

Sveučilišnog uredništva doktor

P. T. Xidias

specialist za k. z. n. i tajne bolesti stanuje
Via della C. S. e. r. g. br. 3. I. p. i. ortlaru
danomice od 12-2 sata.

